

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

เนื่องจากรัฐบาลได้มีนโยบายให้ดำเนินการในโครงการ หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ หรือที่รู้จักกันในชื่อ “สินค้าโอท็อป” One Tambon One Product (OTOP) เพื่อส่งเสริมสนับสนุน กระบวนการพัฒนาท้องถิ่นสร้างชุมชนระดับรากหญ้าให้เข้มแข็ง โดยการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์และความโดดเด่นเฉพาะตัวในแต่ละท้องถิ่นมาเพิ่มมูลค่า เป็นผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน ผลักดันสินค้าให้เป็นที่รู้จักและต่อยอดพัฒนาสินค้าสู่ความเป็นสากล (แนวทางการดำเนินงานหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์, 2545: ออนไลน์)

อำเภอแม่สอด นับว่าเป็นแหล่งเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดตาก เนื่องจากเป็นเมืองชายแดนที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศพม่า เป็นเมืองหนึ่งที่มีชื่อเสียงด้านขนบธรรมเนียมประเพณี มีการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมของไทยและพม่า มีสินค้าและผลิตภัณฑ์พื้นเมืองที่ขึ้นชื่อหลายชนิด ซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น อัญมณีหยกและทับทิม ผ่าดูงอาหาร และผลิตภัณฑ์ประเภทถั่วแป๋ ซึ่งเป็นสินค้า โอท็อปและเป็นที่รู้จักโดยทั่วไป นักท่องเที่ยวนิยมซื้อเป็นของฝาก (การค้าชายแดน, 2547: ออนไลน์) ทั้งในปัจจุบันกลุ่มวิทยาศาสตร์การแพทย์และวิทยาศาสตร์สุขภาพให้ความสำคัญการป้องกันโรคร้ายมากกว่าการรักษา มีการรณรงค์ให้ประชาชนหันมาเอาใจใส่กับสุขภาพของตนเองมากขึ้น โดยเน้นที่การรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพมีสารอาหารครบถ้วน ทั้งวิตามินและแร่ธาตุ กลุ่มอาหารประเภทพืชผักและพืชตระกูลถั่ว ซึ่งถือเป็นอาหารที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพจึงได้รับความนิยมมากขึ้น

ถั่วแป๋ เป็นถั่วพื้นเมืองที่เพาะปลูกบริเวณชายแดนพม่า ชายแดนฝั่งตะวันตกของประเทศไทย และภาคเหนือตอนบนของประเทศ จังหวัดเชียงราย แม่ฮ่องสอน และตาก จึงเป็นที่รู้จักว่าเป็นถั่วที่มีเฉพาะท้องถิ่น แป๋เป็นภาษาพม่า “แป” หมายถึง ถั่ว” และ “จี้ หมายถึง ใหญ่” แปลเป็นภาษาไทยได้ว่า ถั่วที่มีขนาดใหญ่ ลักษณะเป็นฝักคล้ายถั่วลิสงเตา ในแต่ละฝักมี 4-6 เมล็ด ลักษณะเมล็ดรีแบน เปลือกสีขาว มีทั้งแบบเมล็ดสด (สีเขียว) และเมล็ดแห้ง (สีขาว) เมล็ดสดจะมีเฉพาะฤดูกลาง ช่วงเดือนมกราคม – มีนาคม ของทุกปี ส่วนเมล็ดแห้ง คือ ถั่วแป๋ที่แก่จัดแล้วนำไปตากแห้ง สามารถนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ได้หลายอย่าง เมื่อแปรรูปแล้วจะมีชื่อเรียกที่แตกต่างกันไป ดังนี้ “แป๋จ้อ หมายถึง ถั่วทอด” และ “แป๋หล่อ หมายถึง ถั่วคั่ว” เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย

ผู้ประกอบการรายใหญ่ที่มีอยู่เดิม พบว่าหลังจากที่ผลิตภัณฑ์ถั่วแปบจิ ได้รับการคัดเลือกเป็นผลิตภัณฑ์สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ หรือที่รู้จักกันในชื่อ สินค้าโอท็อป ผู้บริโภคจึงนิยมซื้อเป็นของฝากจากเมืองแม่สอดมากขึ้น ทำให้มีผู้ผลิตถั่วแปบจิรายใหม่เพิ่มขึ้น ทั้งที่มีตรา ยี่ห้อและไม่มีตรา ยี่ห้อ จากแต่เดิมซึ่งเปิดกิจการมีเป็นระยะเวลานานถึง 50 ปี จำนวน 2 ราย ได้แก่ แม่ผ่องและอนันต์ธนา เพิ่มเป็น 7 ราย ดังนี้ แม่ผ่อง อนันต์ธนา ฟารานาซ์ ป่าตัน และไม่มีตรา ยี่ห้อ 3 ราย ทำให้มีสถานะการแข่งขันที่สูงขึ้นในทุกด้าน (อัชฌา นิมทอง, 2549: สัมภาษณ์) ดังนั้นผู้ศึกษา จึงต้องการทราบแนวทางสำหรับการกำหนดกลยุทธ์ที่มุ่งเน้นแนวทางการตลาด ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ซื้อ รวมทั้งทราบปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการเลือกซื้อ เพื่อสนองความต้องการ และความพึงพอใจของลูกค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อสนับสนุนนโยบายสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ของภาครัฐ จึงสนใจที่ศึกษา ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อผู้บริโภคในการ เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ถั่วแปบจิ ในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อผู้บริโภคในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ถั่วแปบจิ ในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ถั่วแปบจิ และปัญหาที่มีพบในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ถั่วแปบจิ ในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
2. สามารถนำข้อมูลจากการศึกษา ไปประยุกต์ใช้เพื่อกำหนดกลยุทธ์การตลาด ของผลิตภัณฑ์ถั่วแปบจิ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค

นิยามศัพท์

ปัจจัยส่วนประสมการตลาด หมายถึง เครื่องมือที่ต้องใช้ร่วมกันเพื่อสนองความต้องการของตลาดเป้าหมายให้เกิดความพึงพอใจของผู้บริโภค ประกอบด้วยส่วนประสมการตลาด ผลิตภัณฑ์ถั่วทอดแปบจิ ได้แก่ ด้านการผลิต (Product) ด้านราคา (Price) ด้านการจัดจำหน่าย/สถานที่ (Place) และด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion)

ผู้บริโภค หมายถึง ผู้ที่ซื้อผลิตภัณฑ์ถั่วแปบจิประเภทต่างๆ ทั้งผู้ซื้อที่อาศัยอยู่พื้นที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก, ผู้ซื้อที่อาศัยอยู่อำเภออื่นในจังหวัดตาก และผู้ซื้อที่มาจากต่างจังหวัด ที่เลือกซื้อจากร้านค้าที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ถั่วแปบจิ ในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

ผลิตภัณฑ์ถั่วแป๋ หมายถึง ผลิตภัณฑ์จากถั่วแป๋ มีทั้งหมด 4 ประเภท ดังนี้ ถั่วแป๋เขียว ถั่วแป๋ขาวมีเปลือก ถั่วแป๋ขาวไม่มีเปลือก และแป๋หล่อ

แป๋จ่อเขียว หมายถึง ถั่วแป๋เมล็ดอ่อนสีเขียว สามารถบีบเปลือกออกได้เลย นำมาทอดในน้ำมันพืช คลุกเนยและเกลือ ผลิตภัณฑ์ที่ได้มีลักษณะเป็น เมล็ดสีเขียว กรอบ ราคาκιโลกรัมละ 360 บาท

แป๋จ่อขาวมีเปลือก หมายถึง ถั่วแป๋เมล็ดแห้งสีขาว นำไปแช่น้ำเป็นระยะเวลาประมาณ 24 ชั่วโมง นำมาทอดในน้ำมันพืช คลุกเนยและเกลือ ผลิตภัณฑ์ที่ได้มีลักษณะเป็น เมล็ดสีขาวเปลือกสีเหลืองอ่อน กรอบ แข็งกว่าเมล็ดอ่อน ราคาκιโลกรัมละ 70 บาท

แป๋จ่อขาวไม่มีเปลือก หมายถึง ถั่วแป๋เมล็ดแห้งสีขาว นำไปแช่น้ำเป็นระยะเวลาประมาณ 24 ชั่วโมง นำมาบีบเปลือก ทอดในน้ำมันพืช คลุกเนยและเกลือ ผลิตภัณฑ์ที่ได้มีลักษณะเป็น เมล็ดสีขาว กรอบ แข็งกว่าเมล็ดอ่อน ราคาκιโลกรัมละ 70 บาท

แป๋หล่อ หมายถึง ถั่วแป๋เมล็ดแห้งสีขาว นำไปแช่น้ำเป็นระยะเวลาประมาณ 24 ชั่วโมง นำมาคลุกผงขมิ้นให้มีสีเหลืองอ่อน คั่วกับเกลือเม็ด ผลิตภัณฑ์ที่ได้มีลักษณะเป็น เมล็ดสีขาวเปลือกสีน้ำตาลอมเหลือง กรอบ แข็งกว่าเมล็ดอ่อน ราคาκιโลกรัมละ 50 บาท

แบบแพ็คเกจ หมายถึง ถั่วแป๋หล่อ แป๋จ่อขาวมีเปลือก แป๋จ่อขาวไม่มีเปลือก ที่บรรจุใส่ถุงไว้ ตามราคาขายที่กำหนด ดังต่อไปนี้

ถุงละ 10 บาท มีน้ำหนักเท่ากับ 100 กรัมของถั่วแป๋จ่อขาวมีเปลือกและไม่มีเปลือก และมีน้ำหนักเท่ากับ 150 กรัมของแป๋หล่อ

ถุงละ 20 บาท มีน้ำหนักเท่ากับ 250 กรัมของถั่วแป๋จ่อขาวมีเปลือกและไม่มีเปลือก และมีน้ำหนักเท่ากับ 300 กรัมของแป๋หล่อ

ถุงละ 35 บาท มีน้ำหนักเท่ากับ 500 กรัมของถั่วแป๋จ่อขาวมีเปลือกและไม่มีเปลือก และเท่ากับ 600 กรัมของแป๋หล่อ

แบบซังκιโลกรัม หมายถึง ถั่วแป๋จ่อเขียว ถั่วแป๋จ่อขาวมีเปลือก ถั่วแป๋จ่อขาวไม่มีเปลือก และแป๋หล่อ บรรจุตามน้ำหนักที่กำหนด ดังต่อไปนี้

ถุงละ 250 กรัม มีราคาเท่ากับถั่วแป๋จ่อเขียว 90 บาท

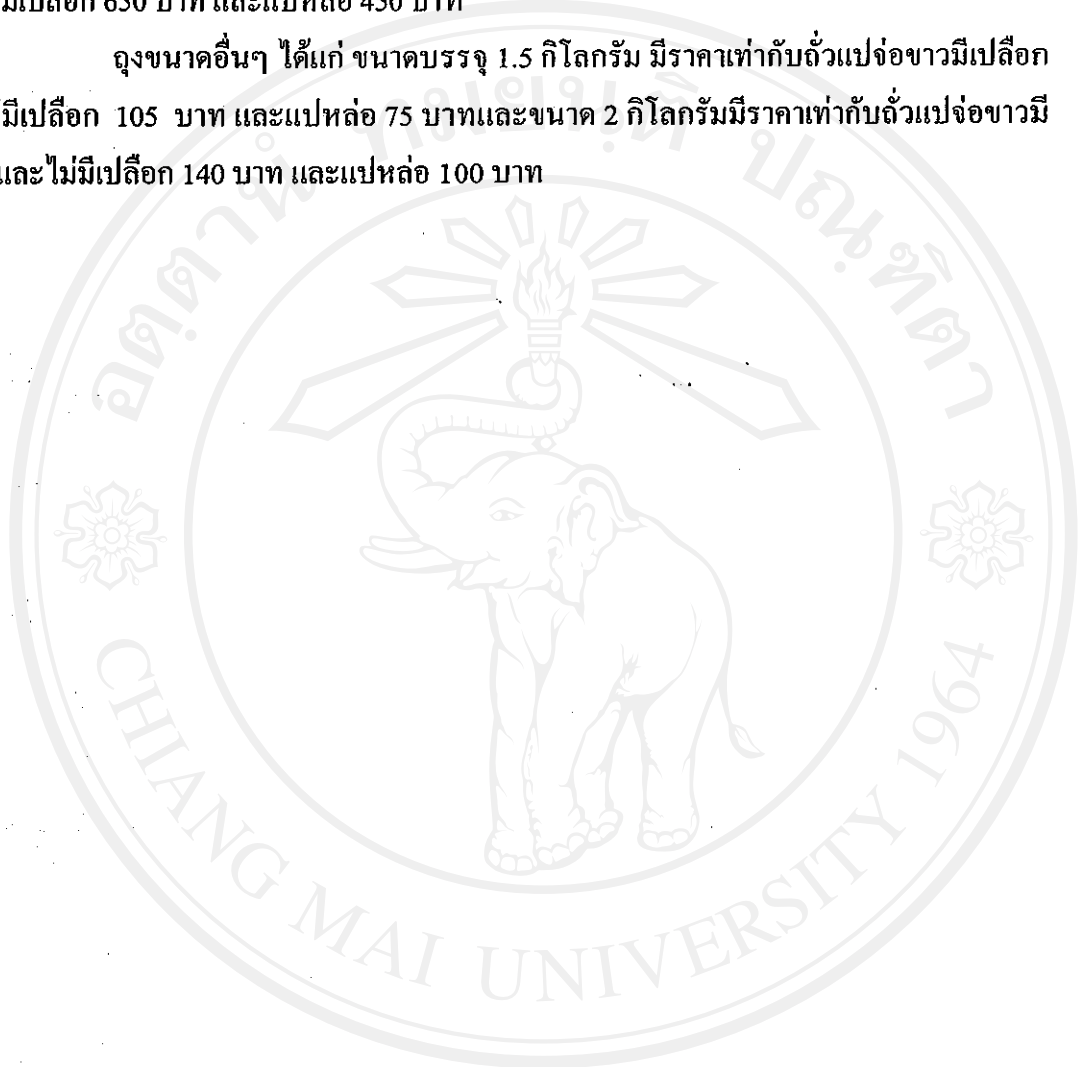
ถุงละ 500 กรัม มีราคาเท่ากับถั่วแป๋จ่อเขียว 180 บาท ถั่วแป๋จ่อขาวมีเปลือกและไม่มีเปลือก 35 บาท และแป๋หล่อ 25 บาท

ถุงละ 1 กิโลกรัม มีราคาเท่ากับถั่วแป๋จ่อเขียว 360 บาท ถั่วแป๋จ่อขาวมีเปลือกและไม่มีเปลือก 70 บาท และแป๋หล่อ 50 บาท

ถุงละ 5 กิโลกรัม มีราคาเท่ากับถั่วแปงอ่อนเขียว 1,650 บาท ถั่วแปงอ่อนขาวมีเปลือก และไม่มีเปลือก 325 บาท และแปงหล่อ 225 บาท

ถุงละ 10 กิโลกรัม มีราคาเท่ากับถั่วแปงอ่อนเขียว 3,300 บาท ถั่วแปงอ่อนขาวมีเปลือก และไม่มีเปลือก 650 บาท และแปงหล่อ 450 บาท

ถุงขนาดอื่นๆ ได้แก่ ขนาดบรรจุ 1.5 กิโลกรัม มีราคาเท่ากับถั่วแปงอ่อนขาวมีเปลือก และไม่มีเปลือก 105 บาท และแปงหล่อ 75 บาทและขนาด 2 กิโลกรัมมีราคาเท่ากับถั่วแปงอ่อนขาวมีเปลือกและไม่มีเปลือก 140 บาท และแปงหล่อ 100 บาท

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved